na kopnu i na vodi

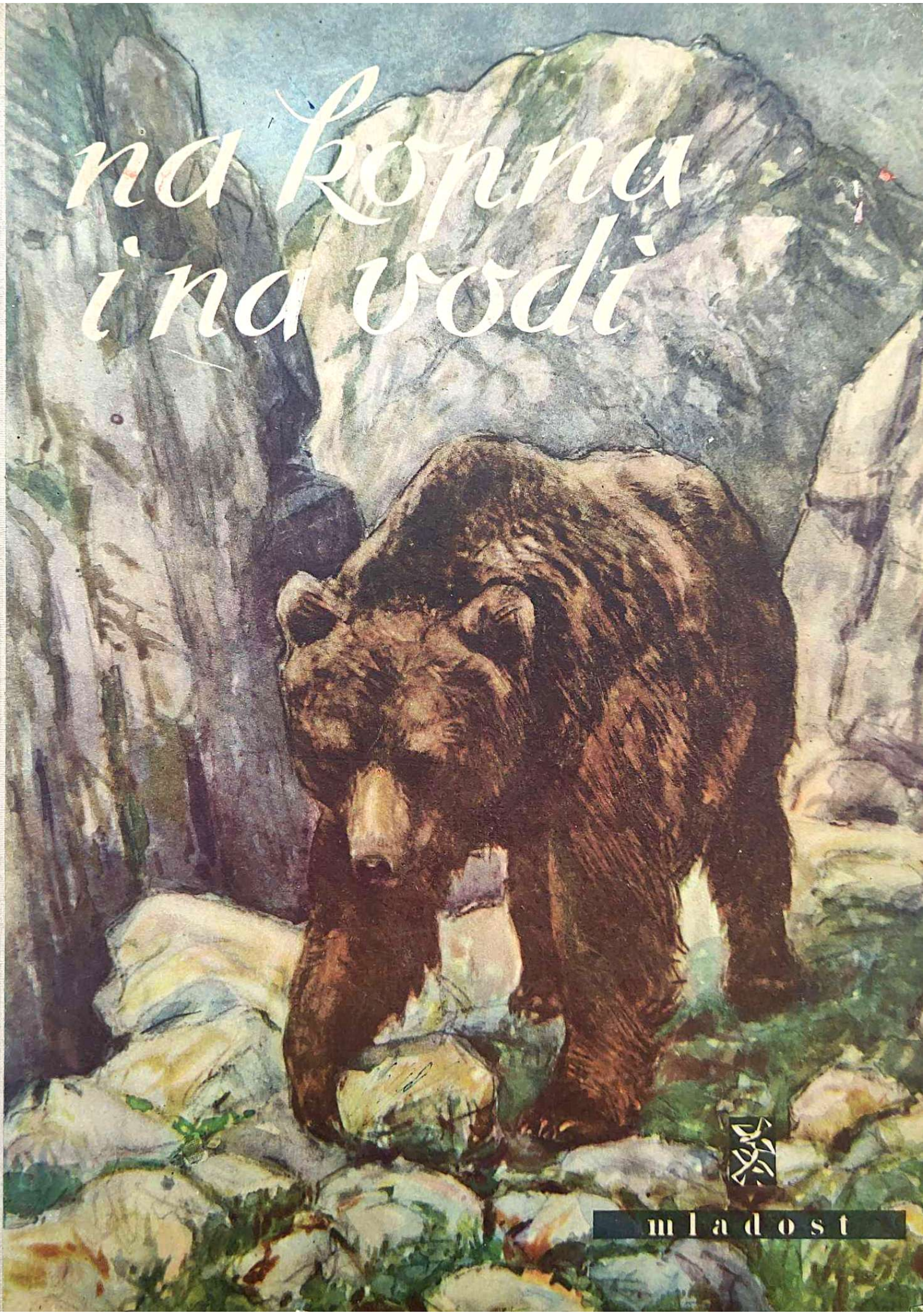

mladost

28257

NA KOPNU I NA VODI

Ilustracije
VLADIMIR FILAKOVAC

Tekst
TIHOMIR PRODANOVIĆ

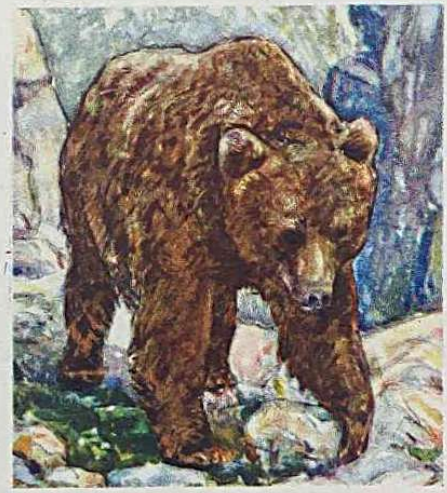

IZDAVAČKO KNJIŽARSKO PODUZEĆE
m l a d o s t
ZAGREB 1957

Štamparski zavod »Ognjen Prica«

Dragom Damiru za 7 rođendan od

Alena

3. 2. 1959 g.

NA KOPNU I NA VODI

SUKOB NA PROPLANKU

U samo svitanje, praćen košutama, kasao je brzim i sitnim koracima prema izvoru, jelen. Na grmovima su blistale kapljice rose po razapetim paučinama. Jelen se, sav orošen, probijao kroz visoku travu i šiprag do pojila.

Ljeto je bilo na izmaku. Šuma je odisala mirisom gljiva.

Probivši se prvi na čistinu proplanka, jelen je podigao glavu, a na njegovu razgranatu rogovlju zatreperiše prve zrake sunca. Pogled mu je lutao u dubinu šume. Omirisao je okolinu, ispitujući oštrim njuhom, ne krije li se neprijatelj u blizini.

Poslije kraćeg kolebanja i osvrtanja na košute, on je koraknuo nekoliko metara naprijed, a zatim stao, uzdignuvši rogovlje i riknuvši iz sveg glasa. Ptice poplašeno poletješe s gnijezda, a jeka njegove rike začu se iza kraćeg vremena.

Iz dubine šume odazva se drugi jelen još snažnijom rikom. Košute se uskomešaše i povukoše prema rubu proplanka, a jelen, ozlojeđen tim odzivom, užurbano pođe prema šumi, odakle se sve jasnije čuo šuman kas drugog jelena.

Istrčavši iz šume na ledinu, on mrko pogleda svog ljutitog suparnika. Obadvojica u isti čas, kao da im netko naređuje, ustremiše rogove i jurnuše sučelice jedan prema drugome. Rogovi udariše jedni o druge snažnim praskom, da je šuma odjeknula. Protivnici odskaču jedan od drugoga, primiču se, sudaraju i nadigravaju spretnim pokretima tijela, ali nikako da pronađu put oštrom parošku do nezaštićena tijela.

I tako do iznemoglosti, uzbuđeni i iznureni, nastavljaju borbu, koja nikako ne označuje pobjednika. Rogovi udaraju i praskaju, oči se zamućuju u razdraženosti, a pokreti slabe u naporu.

Košute, kao ukopane na mjestu, raširenih očiju prate veliku bitku.

Najednom, snažan zalet i još snažniji udarac. Protivnički se rogovi propletoše kao da su srasli. Obadva jelena uzaludno trzaju, ali se ne rastavljaju, muče se i padaju na zemlju, trzaju, ustaju i opet pokleknu pod teretom borbe, koja obadvojici donosi poraz i smrt.

VFilakovac

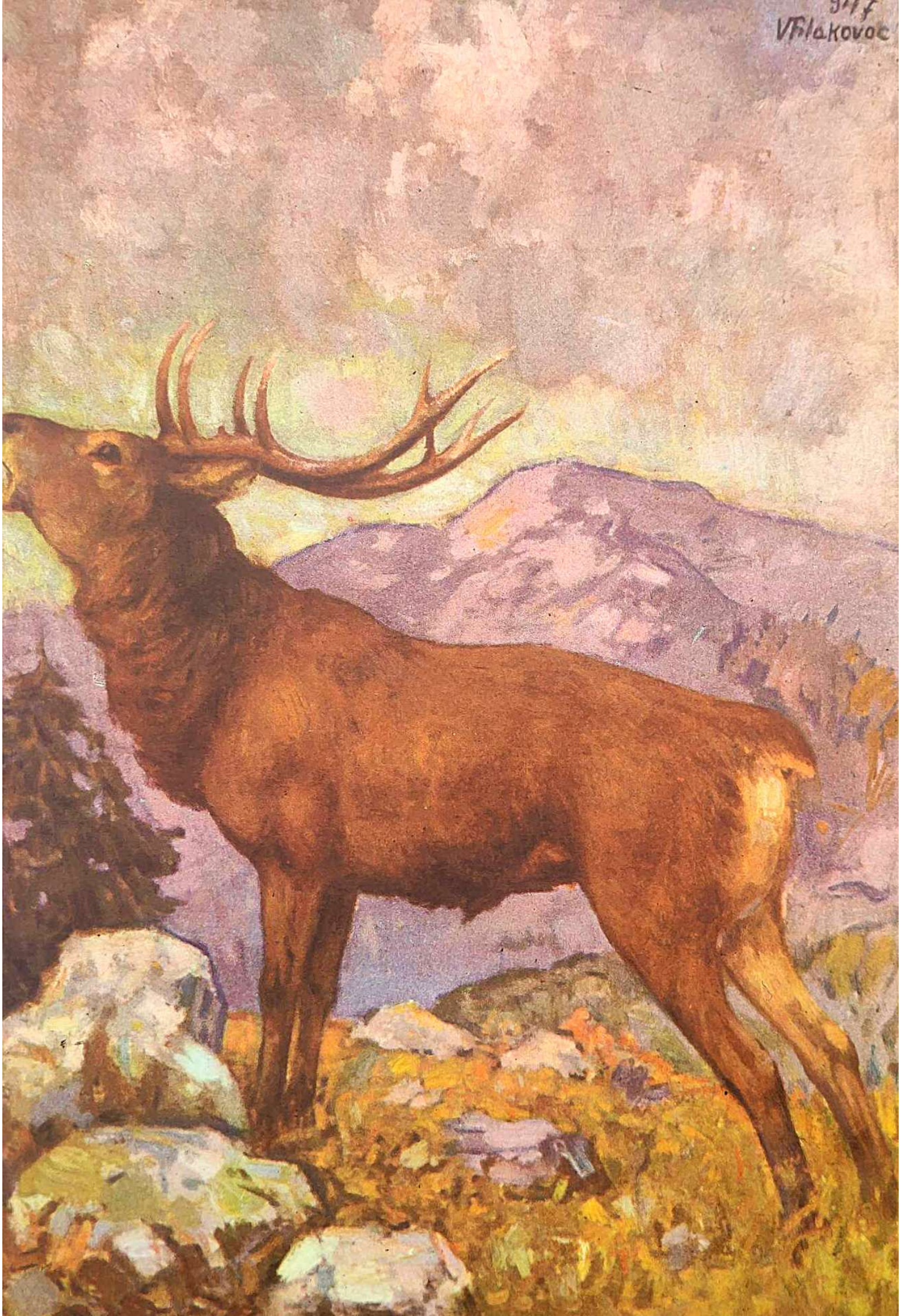

NEOBIČNA ZAMKA

Zima se primicala sve bliže. Iz šumaraka pristižu vučje dvojke i trojke. Skupljaju se sa svih strana i učoporuju se. Izgledalo je kao da ih netko doziva nečujnim glasom, tako se naglo povećavao njihov čopor.

Mijenjala se priroda, a s njom i vukovi: dlaka im je postala svjetlija i život u čoporu opasniji i drukčiji. Iščezavao je pojedinačni i javljao se čoporski vučji lov.

Jutro je osvanulo u magli, a mekani snijeg otkrivao je svačiji — makar i najoprezniji — trag. Čopor se priprema za lov. Poslije njuškanja i ljutitog prigušenog režanja vukovi se podijeliše u dvije skupine — progonitelje i zasjedu.

Sve je bilo pripremljeno i lov je otpočeo.

Progonitelji su krenuli u potragu. Njuškali su oko svakog grma, razgledali tragove, zastajali i osluškivali, vraćali se natrag i opet užurbano trčkarali naprijed. Najednom se, kao po dogovoru, okupiše na svježem lisičjem tragu, poskakujući od veselja.

Nezadrživo su krenuli za svježim tragom prema osnježenoj šikari. Ubrzo su sustigli žutu lisicu, koja je i sama krenula u lov. U prvi čas ona se zbunjeno okretala, ne znajući ni sama, kojim bi pravcem najbolje izbjegla susret s lukavim progoniteljima.

Sunula je, ne promišljajući dugo, u najgušće grmlje. Probijala se desetak metara i kad je izbila na čistinu, preskočila je preko grma, da zametne trag. Zastala je čas-dva da osluhne i donese odluku za dalji bijeg. Sva je protrnula, kad je čula šuškanje sa svih strana. Ne znajući kako da izbjegne iz opasnog živog obruča, koji joj se približavao, ona nasumce jurnu i umače iz klopke.

Već je izgledalo kao da će svojim krivudastim i lukavim stazama umaći, i kad se najmanje nadala, pred njom se opet pojaviše progonitelji. Ovaj put su je progonili sporije i njoj se učini, da su premoreni od naporna proganjanja.

Osmjelivši se i skupivši zadnju snagu, lisica pojuri naprijed, ispunjena nadom da će spasiti život. Progonitelji se usmjeriše udesno, a ona u času promijeni pravac i, kad je mislila da je izvan opasnosti, pred njom se pojaviše odmorni vukovi iz zasjede i ubrzo je savladaše.

MIMO OBIČAJA

Iz daljine je odjeknulo mumljanje, u početku potmulo, a zatim sve glasnije. Goveda su u divljem bijegu trčala pred medvjedom, koji je velikim i spretnim skokovima jurio za njima, nagoneći ih nad provaliju. Jedna je krava muknula i strmoglavila se od straha u ponor. Medvjed je zastao, zatim se uspuzao na drvo i s njega zadovoljno gledao u ponor, gdje se nemoćna krava trzala u velikoj lokvi krvi. Sišao je s drveta i brzo se spretnim hodom spustio na podnožje stijene, naprtio kravu u naručje i ponio je s lakoćom prema svom brlogu.

Kad je stigao do brloga, brižljivo je jezikom olizao tabane, slatko se najeo mesa, a ono što nije mogao pojesti spretno je zatrpao mahovinom.

*

Šuma se ujesenjivala i život se u njoj smirivao.

Medvjedi su se pripremali za zimski san. U prostranim dupljama starog drveća medvjedice su brižno čistile, uređivale i mahovinom prostirale svoj zimski brlog. Nitko tako ne naslućuje dobro zimu kao medvjedi, zato su oni užurbano obavljali svoje predzimske poslove. Najviše su bili pozabavljeni pribiranjem hrane, da se što bolje ugoje, kako bi lakše proveli zimu u brlogu. Obilazili su šumu i svaki za sebe odabirali najpovoljnije mjesto: neki u stijenama, neki u šupljim deblima, a manji broj u šikarama. Svi su nastojali da se što bolje ubrlože.

Nemir pred zimski san izazivao je i sukobe među njima: oni se u času naljute, zamumljaju, dograbe se i rvu do iznemoglosti, ali se nikad ne rastaju krvavi, jer njihova borba, ma koliko bila oštra i dugotrajna, konačno svrši miroljubivo. Takva je medvjeđa ćud!

Za nekoliko dana svi su brlozi bili mirni. Šumom su odjekivale sjekire i stabla su s grmljavinom padala na smrznutu zemlju, ali to usnuli medvjedi više nisu čuli, toliko im je san bio tvrd.

Samo je jedan medvjed odstupio od običaja i odmetnuo se u skitnice. On nije pripremio brlog i lutao je šumom, više izgubljen nego pribran, gazio je dubok snijeg i tragao za hranom.

Da zametne svoj trag, izlazio je na saonike i satima lutao po njima, ne uklanjajući se nikome, pa ni ljudima.

Progonio je divljač i ovce, hvatao ih, ubijao i spremao u snijeg. Kad nije ništa mogao uloviti, navraćao se na svoje stare tragove i hranio se zatrpanom lovinom.

Tako je medvjed-skitnica proveo zimu bez zimskog sna i mimo običaja . . .

PUSTOŠNA POSJETA

Čopor divljih svinja odmarao se čitav dan u zasjenjenoj močvari velike bukove šume. Dobro ukopane u vlažnom rovištu, one su nepokretno ležale svaka u svom duboko urovanom ležaju. S vremena na vrijeme groknula bi koja odrasla svinja, ili bi zagunjicalo neko nestašno prugasto prase. Ljetna žega nije do njih dopirala kroz guste krošnje.

Predveče se čopor uznemirio, a prasci se raštrkali na sve strane, pa su ih krmače jedva skupile brižnim groktanjem.

Lisica se neopaženo prikrala čoporu, što joj i nije bilo tako teško kraj slabo razvijenih očiju ove družine. Kad je ocijenila, da je nastupio najpogodniji čas, zahvatila je najbliže prase i svom snagom potrčala s njim iz šume. Prestrašeno prase ciknu i uznemiri čitav čopor. Sve krmače glasno zagroktaše i potrčaše za lukavom otmičarkom, a ona, osjetivši opasnost za petama, potrča još brže noseći prase u ustima. Uplašeno i poluzagušeno prase sve se slabije javljalo.

Dvije se krmače odvojiše od drugih i ubrzo stigoše lisicu, ali ih ona navrijeme opazi, pa ispusti prase i netragom zamače u guštaru.

Krmače se u isti čas nađoše kod praseta i počeše brižno groktati nad njim. Jedna se opet trže i pođe za lisicom, a druga obuhvati ustima prestrašeno prase i ponese ga natrag čoporu.

Uveče je čopor divljih svinja, kad se sunce izgubilo iza vrhunca visoke planine, krenuo prema njivama. Usput su navratile do polupresušena potoka, gdje su se dobro okaljužale i poslije kraćeg odmaranja krenule dalje.

Kad su se primakle žitištu, nasrnule su na jedre klasove, rušeći i uništavajući poluzrelu pšenicu oko sebe. Što su više jele, postajale su sve nemirnije i štetnije, proširujući ugaženi prostor oko sebe.

Iz daljine se začulo štektanje psa i sve glasnije dozivanje uzbuđenog poljara. Okaljužani čopor malo se obazirao na sve glasniji lavež i povike u blizini. Klasovi su i dalje nestajali u žrvnju njihovih zuba.

Zatim se, kao po dogovoru, uputiše nizbrdicom i kroz noć, punu mjesečine i tišine, pojuriše svom boravištu, kršeći sve zapreke ispred sebe.

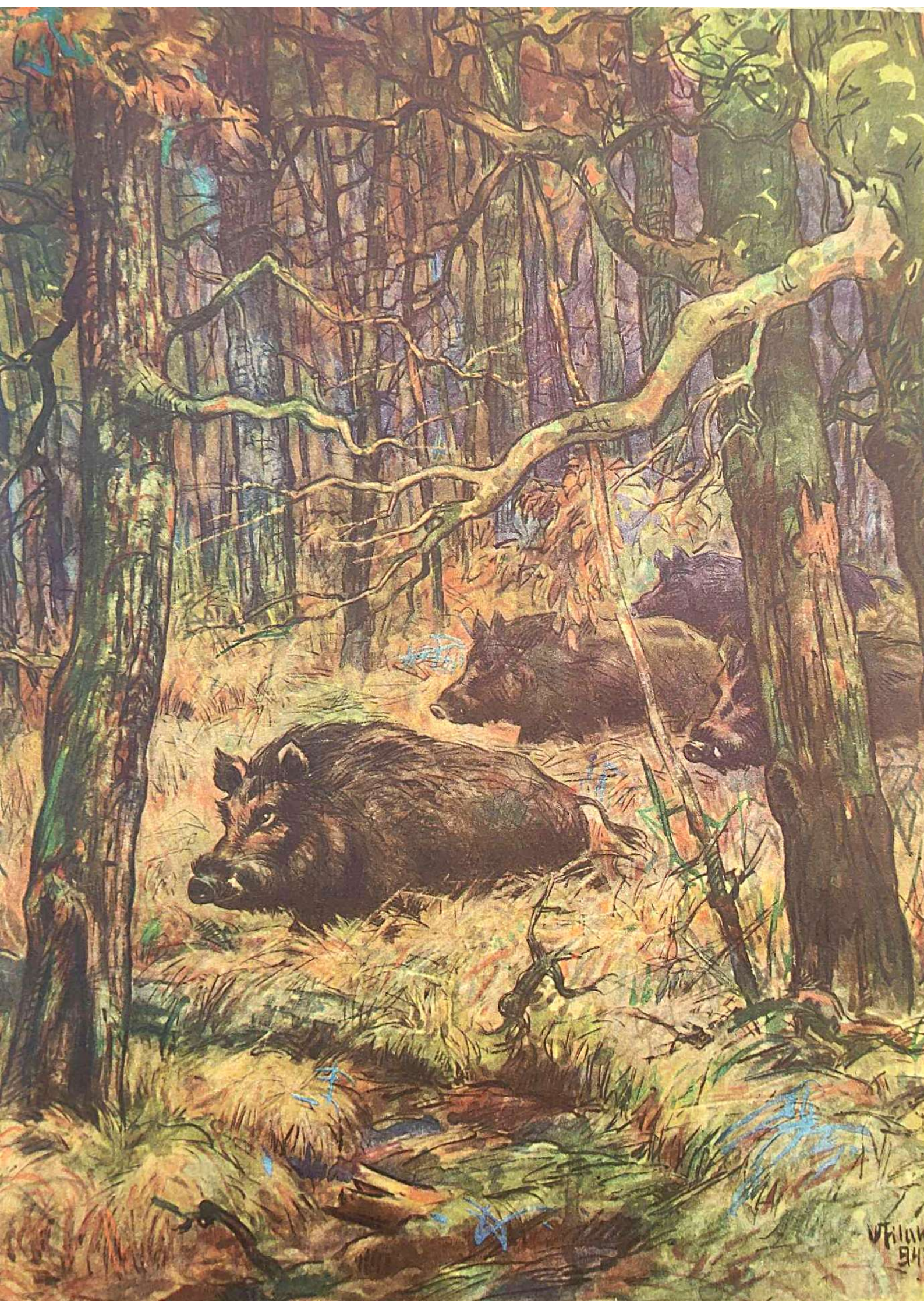

I U SNU BUDAN

Pred samo svanuće — vrijeme kad obično traži pouzdan dnevni zaklon — ris je sporo, s noge na nogu, došao pred jazbinu. Jazavac se u isto vrijeme, ali s druge strane šume, vraćao bezbrižan svome boravištu.

Ris je zastao na ulazu jazbine, nešto je njuškao i osluškivao oštrim ušima, na kojima su se isticali čuperci. Zamahnuo je nekoliko puta kusastim repom i zakoračio dugačkim nogama prema otvoru jazbine. Njegovo spljošteno tijelo izgledalo je u sjenovitoj šikari mršavo i ispaćeno, a i kretnje su mu bile dosta nespretne.

Kad je uvukao glavu u jamu, jazavac mu je zarežao iza leđa, razljućen i odlučan da brani svoje boravište.

Nepozvani kratkorepi gost hitro se okrenu i odmah prijeđe u napad: sagnuo se, kao da je pokleknuo, na ušima mu zatreperiše čuperci, pa se činilo da podrhtava, ali to potraja samo trenutak-dva, koliko mu je trebalo da se silovitim skokom odbaci od zemlje i u času nađe na jazavčevim leđima, prije negoli je on mogao bilo što učiniti da to spriječi.

Zaskočeni jazavac se zagrižljivo borio i u nepomirljivom opiranju nosio risa prema jazbini, ali ga oprezni ris prestiže u namjeri, prerezavši mu vrat oštrim zubima.

Kad se uvjerio, da je jazavac mrtav i da mu više nitko ne stoji na putu, ubrzao je korake prema jazbini, bježeći ispred dana, koji je svitao u šikari.

Spavao je čitav dan u preotetoj jazbini pravim risovim snom: na svaki — i najmanji šum — trzao se i otvarao oči, budan i u snu.

U jazbinu više nije prodiralo sunce. Sumrak je nadolazio sa svih strana. Već su se javljale i noćne ptice. Na njihov prvi glas ris otvori oči i pođe iz jazbine.

Krenuo je opet nečujno i na prvi pogled nespretno, pripravan da se u svakom času, kad susretne bilo koju spretnu i brzu životinju, pretvori u još spretnijeg lovca, čijoj vještini ne umiču ni ptičja krila, ni brzonoge životinje . . .

PRIJE DVA STOLJEĆA

Iznenadna vika ljudi, bubnjeva i snažno trubljenje rogova uznemiriše svu šumu. Živi obruč seljaka, robova, šumara, lugara i vojnika stezao se oko opkoljene šume. To je bio znak da će uskoro otpočeti lov.

Uznemireni bizoni stresali su svojim grivama i od srdžbe parali rogovima po zemlji, čupajući pritom mlađe drveće s korijenjem i noseći ga neko vrijeme zapleteno o rogove na glavi.

Kad bi se hajka časovito smirila, uznemireno bi krdo zastalo, a velike bizonske glave s oštrim rogovima i malim očima uznemireno su se trzale.

Neki su, uvjereni da je opasnost minula, objašili tanje jasenove, spretno ih savili zemlji i naslađivali se poslije naporna trka sočnom korom ogranaka na krošnji.

Rogovi opet jeknuše, za njima i zastrašivajući bubnjevi i na kraju već promukli glasovi hajkača.

Krdo mrkih bizona opet se uznemiri i poče se zbijati u bezglavu gomilu. Neko su vrijeme tapkali na mjestu, a onda u nezadrživu i naoko nespretnu galopu potrčaše uz glasan topot dalje u šumu.

Jedna je ženka zaostala sa svojim mladunčetom iza poplašena krda. Majka se spremila na doček neprijatelja: savila je vrat, ispružila modrocrveni jezik i sijevala ljutitim očima, prikupljajući snagu da se odupre napadaču i da zaštiti svoje mladunče.

Hajka se primicala, ali hrabra majka nije mijenjala svoj položaj. Izmučeno mladunče, opruženo na zemlji, bespomoćno je gledalo u progonitelje i majku, ali se oni i ne okrenuše na njih dvoje. Zaobišli su ih brzo u potjeri za glavnim krdom.

Kad su krdo natjerali na željeno mjesto, opasali su ga mrežama i visokom rešetkastom ogradom.

Povici su prestali, bubnjevi se smirili i trube zamukle. Izmoreno i zarobljeno krdo mirovalo je u ogradi i ne pomišljajući da krene dalje.

Sjekire su odjekivale gradeći osmatračnicu za kralja i njegovu lovačku pratnju, koji će sutra, s užitkom i veselim poklicima, pucati na nemoćne i zarobljene bizone.

I takvi lovovi — sve jedan nesmiljeniji od drugoga — istrijebiše krda bizonska . . .

SPASITELJICE NOGE

Svanjiva. Prve sunčeve zrake blistaju na orošenim zrncima pustinjskog pijeska.

Noj je već koracao dugim koracima oko gnijezda, na kome je ležala nojica. Njena sivkasta boja nije toliko odudarala od boje pustinje kao njegovo crno perje, koje je bilo okićeno bijelim rubovima na krilima i repu.

U pustinjskom pijesku ostajala su jasno utisnuta dva prsta — to je bio poznati nojev trag. S vremena na vrijeme on je protezao dugački vrat kružeći pogledom na sve četiri strane. Usput je spretnim savijanjem vrata i otvaranjem kljuna skupljao kukce, životinjice i sjemenke. Nešto je pojeo, a nešto prinosio nojici na gnijezdo.

Odjednom se trgnuo i potrčao opružajući dug korak snažnim i goluzavim nogama. Trčao je kao da ga netko proganja, a na zaokretima je vješto kormanio malim zakržljalim krilima. Napravio je nekoliko velikih zaokretaja oko gnijezda, a zatim se u času opet našao kraj nojice. To je bio znak, da je želi zamijeniti na gnijezdu.

Ona je ustala, potresla malim krilima i zalepršala sivkastim perjem, pa nagnula u divlji trk, brži i od najbržeg konja. Trčala je okolo naokolo, slično kao i noj, a usput je, još spretnije od njega, lovila hranu.

Noj je pogledao krupna okruglasta jaja u udubljenom zemljanom gnijezdu i oprezno se spustio na njih, izviđajući na sve strane po svojoj nepreglednoj postojbini, siromašnoj biljem i vodom, a ipak bogatom hranom za nojeve.

Iznenada se nojica vratila i izvila iz kljuna neobičan glas. Noj je u času jurnuo s gnijezda zatrpavši jaja pijeskom. Oboje su potrčali brzo od gnijezda, koraci su im bili sve brži i sve duži, pa se činilo kao da u tom silovitom trku i ne staju na zemlju.

Za trenutak su usporavali brzinu, zaustavljajući se raskriljenim krilima: pogledali bi prema gnijezdu i opet nastavili silovitim trkom, uvjereni u svoje noge spasiteljice.

Opet su zastali: četiri oprezna oka izviđala su jednoličnu okolinu, pa kad se uvjeriše, da nema nikakve opasnosti, potrčaše još brže prema svom dobro skrivenom gnijezdu . . .

ŠARENA VARKA

U gustom i šareno obojenom afričkom grmlju, koje se izmjenjivalo s visokim stablima šume, sve je mirovalo i nije se ništa neobično primjećivalo. Činilo se, kao da su tu žarku pokrajinu napustili svi njeni krvoločni i neobični stanovnici.

A uistinu nije tako bilo . . .

U šarenu grmu bila je šarena varka: krvoločni leopard, dobro prikriven šarenom okolinom, u kojoj se gubilo isto tako šareno njegovo tijelo, vrebao je oštrim pogledom okolo naokolo, ne mičući se iz svoje zasjede.

Čopor majmuna pavijana spuštao se strmom stazom prema dolini načičkanoj gustim grmovima i obrasloj visokom sočnom travom. Oni su, kao i uvijek, dizali veliku graju i spuštali se stjenovitom nizbrdicom bez ikakva reda, zadirkujući se međusobno.

Leopard je neprimjetno pokrenuo vitko tijelo sijevnuvši pri tom velikim mačjim očima i otvorivši usta, iz kojih proviriše oštri, bijelu kremenu slični, zubi.

Kad su pavijani prišli na dohvat njegova skoka, pjegavi leopard iskoči svom snagom iz zaklona i s ispruženim vitkim tijelom zapliva iznad iznenađenih i prestravljenih pavijana. Prije nego što su dospjeli da bilo što učine, vitki krvolok je razmrskao glavu i pregrizao vratne žile svojoj prvoj žrtvi.

Prestrašeni majmuni potrčaše kuda koji, a leopard, okrvavljen i razdražen, iz časa u čas spretniji i ljući, sustiže sporije majmune i sa svakim obračuna na podjednak način.

Desetak lešina ležalo je u travi kraj grmova. Pavijani su urličući uzmicali uz stjenovitu strminu. Leopard je jašio na jednom snažnom majmunu, koji se otimao njegovu smrtonosnu zagrljaju, gubeći pri tom komade mesa i zalijevajući mlazovima krvi grmove i travu.

Kad je klonuo i pao, leopard se ponosno izdigao nad njim, uvio je gipkim tijelom desno i lijevo, liznuo krvavim jezikom po gubici, i nečujno krenuo u novu šarenu varku . . .

SJENA ZAŠTITNIK

Žirafe su, zbijene uz debla, promatrale veliki travnjak. Iz daljine su njihovi dugački vratovi i glave izgledali kao osušeni ogranci debla. Malo dalje, na otvorenu pašnjaku, bezbrižno je paslo veliko stado prugastih zebra, koje su imale puno povjerenje u svoje dugovrate stražare — žirafe.

Njihovo isprugano tijelo stapalo se s okolinom, koja je također bila sva prugasta od sjena. Na prvi pogled mogle su ih otkriti samo dobro izvježbane oči. U izobilju izukrštanih sjena po širokom sunčanom travnjaku i njihove su pruge postale sjene, koje dobro zaštićuju.

Jedna se žirafa trgla upozoravajući sve ostale na opasnost, koja se otkrila lelujanjem trave. Nešto se živo prikradalo velikom prugastom stadu. Žirafe su brzo napustile svoje odmaralište.

I zebre u nezadrživu trku ostaviše svoju pašu. Iznenadni topot njihovih kopita prekinu tišinu sunčanog popodneva. Uznemireno prugasto stado grabilo je sve dalje u dubinu pašnjaka, ne usporavajući brzinu bijega ni jednog trenutka.

Visoke žirafe bile su im najbolji putokaz.

Predveče su i zebre i žirafe zastale na otvorenu travnjaku, željne mira i odmora poslije naporna i dugotrajna bježanja.

Šareno stado stislo se u gomilu. Predvečernja tišina smirivala je njihov strah i vraćala im životnu vedrinu. Mlađi su započinjali međusobno zadirkivanje ujedanjem i udaranjem kopitima.

Ožednjele životinje osjećale su neodoljivu potrebu za vodom. Žirafe su prve, gonjene žeđom, krenule dalje. U prugastom stadu opet se pojavio strah pred progonom, ali se sve ubrzo stišalo i umirilo, kad su vidjeli bezbrižan kas žirafa, koji nije značio bijeg pred progoniteljem već zov na pojilo.

Pouzdani i izoštreni njuh vodio ih je najkraćim putem do izvora dobro skrivenog u velikom travnjaku.

Kad su se približile izvoru, žirafe su zastale i uvježbanim očima pregledale okolicu, zatim se osmjeliše i priđoše vodi. Još jednom su oprezno pogledale na sve strane, spretno se raskoračile i brzim pokretom prignuše glave vodi.

Zebre su na priličnom odstojanju čekale jedno vrijeme kao da im netko sprečava pristup vodi. I onda odjednom u trku pođoše i same izvoru.

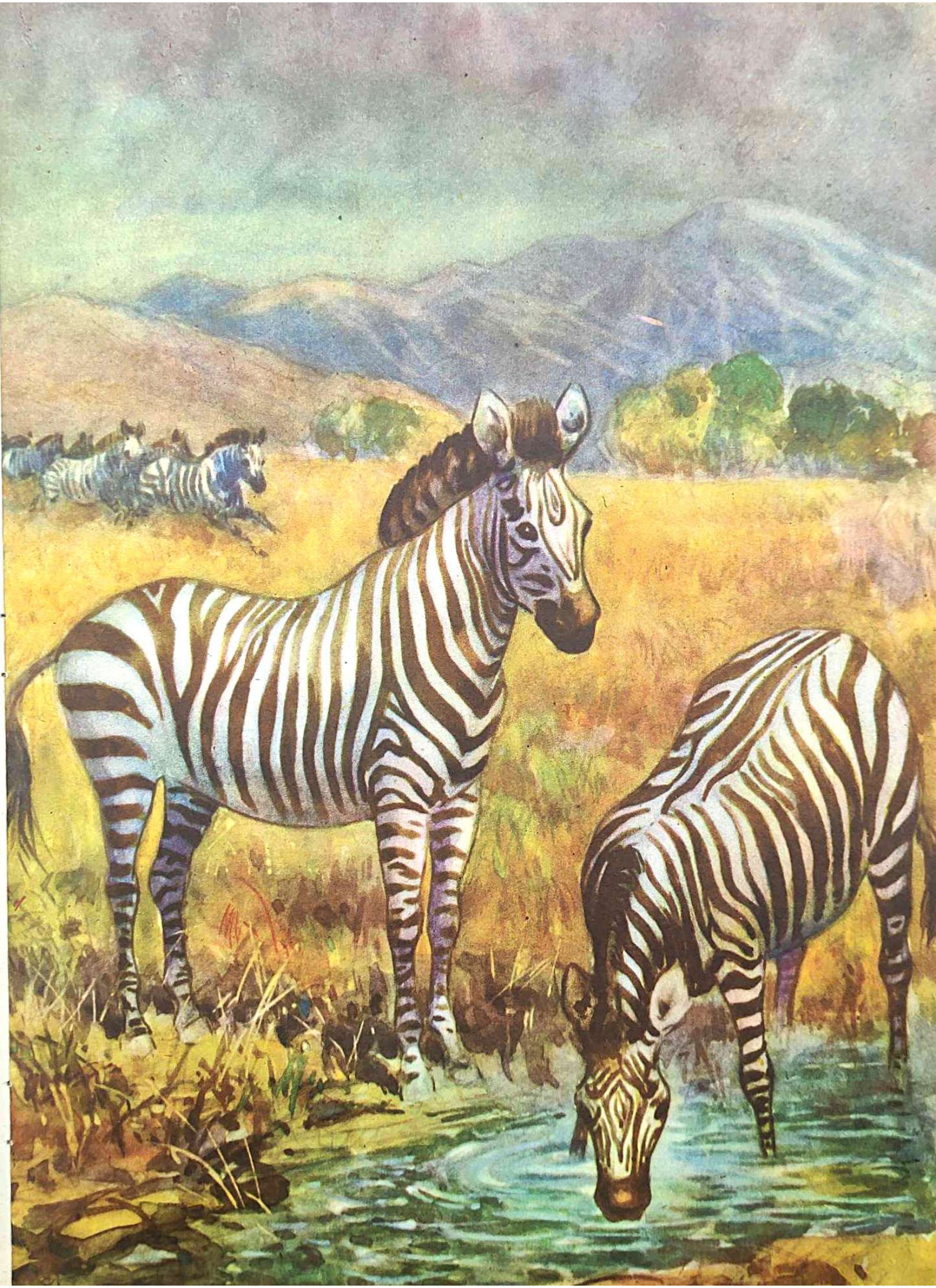

VRAT ČUVAR

Malo stado dugovratih žirafa bezglavo je trčalo spaljenom ravnicom, u kojoj se nedogledno žutila uvenula trava. Njihove dugačke noge brzo su odmicale prema rubu rijetke šume, koja se jedva nazirala na ivici velikog travnjaka. Prestrašene na pojilu nekakvim sumnjivim šuškanjem u grmlju i poučene iskustvom, da im iz grmova uvijek prijeti najveća opasnost, one sve užurbanije bježe ravnicom, jer se u njoj, gdje je vidik širok, najbolje i najugodnije osjećaju.

Visoko iznad njihova tijela uzdignuti vrat i glava neobično se ističu u ravnici, gdje nema ni visoka stabla ni veće životinje.

Sasvim iznemogle stigoše do rijetke šume, u kojoj se moglo vidjeti s kraja na kraj. To je bilo njihovo najmilije boravište, pogodno da ih zaštiti, jer su se njihovi dugački vratovi i čitavo tijelo gubili među stablima rijetke šume, a sočni listovi u visokim krošnjama bili su na dohvat njihovim ustima.

Kad su se odmorile od naporne trke i malo zaboravile na preživjeli strah, uzdigle su visoko glave i počeše otkidati zeleno lišće s ogranaka.

Za svaki slučaj — budnost im nikad nije nanijela zla — postavile su stražare na samim rubovima šume. U daljini je sparušeni travnjak titrao u vrelu suncu. Na dohvat oka nigdje se nije pojavljivao živi stvor, ali to opreznim žirafama još uvijek nije bilo dosta.

Njihovi su stražari, visoko uzdignute glave na dugačkom vratu, budno gledali u svim pravcima, ne dozvoljavajući da im umakne bilo kakva promjena i uvijek pripravne da u samoj pojavi preteknu opasnost dugim i hitrim nogama.

Sunce je nestajalo u treperavom rumenilu predvečerja. Žirafe su smijenile stražu, a malo bojažljivo stado, u kome stražare dugi vratovi i bistre oči, zbilo se još više, čekajući noć, koja može donijeti i mir i opasnost.

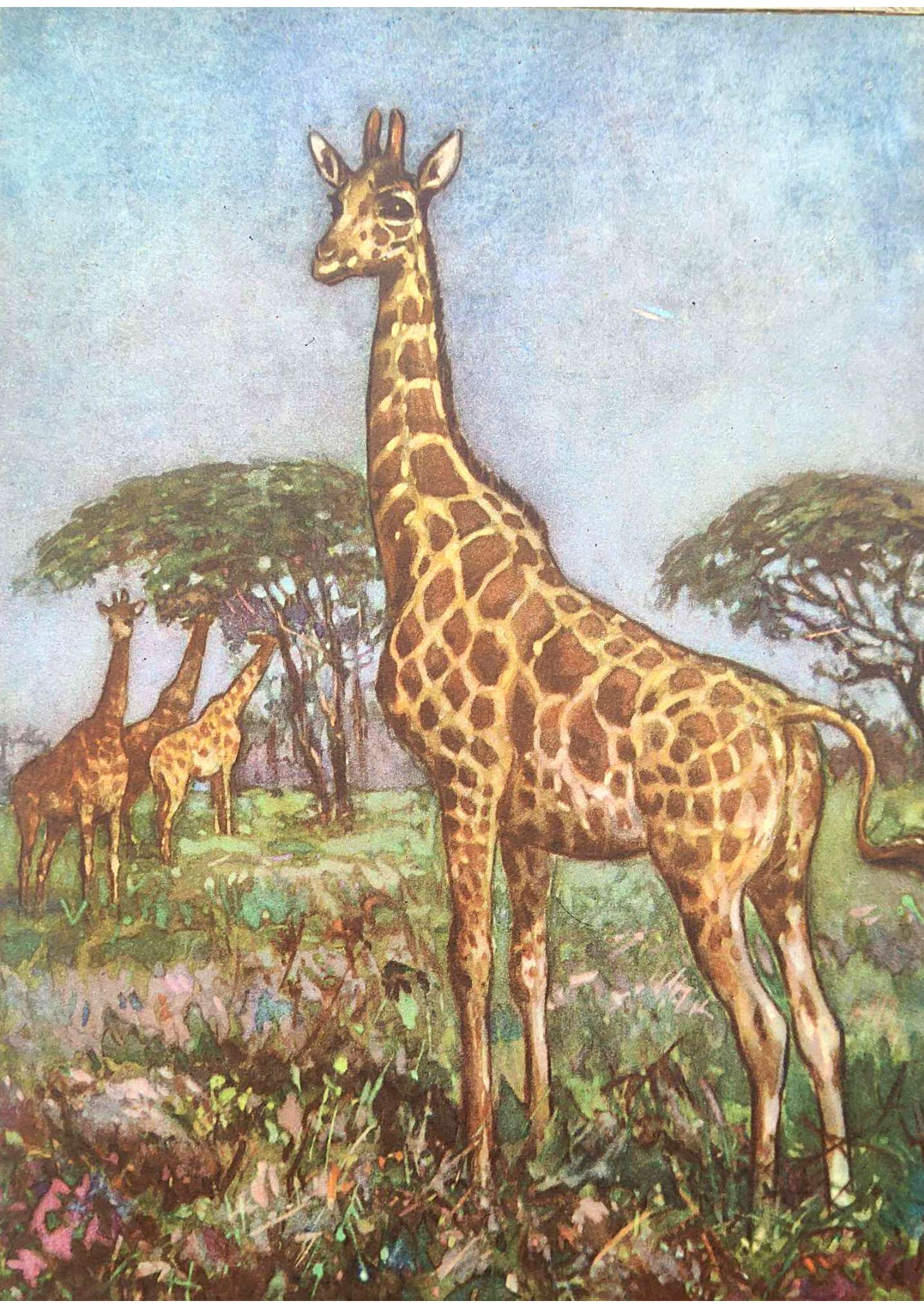

NEŽELJENI SUSRET

Visoke krošnje iznenada se zatresoše kao da je u šumi neočekivano naišla oluja.

Iz dobro opletenih skrovišta, nad kojima su mirovali orošeni lisnati krovovi, spretno iskočiše čimpanze i njihova se maslinastocrna boja tijela razotkri, obasjana suncem, u sočnu zelenilu.

Žmirkali su očima, kao da su još sanjivi, a njihovo crvenkasto golo lice mijenjalo je iz časa u čas svoj izgled. Nemirne oči pretražiše u času svu okolicu. Kad se uvjeriše, da nema nikakve opasnosti, dohvatiše spretnim rukama ogranke i, dok bi dlanom o dlan, grane se snažno zaljuljaše i probuđeni čopor veselih majmuna rasu se na četiri strane u potrazi za slatkim plodovima.

U toj veseloj jutarnjoj šetnji, punoj nemira i igre, prašuma je na daleko odjekivala od njihovih povika, a i druge životinje, uznemirene njihovim nemirom, napuštaju svoja ležišta i kreću u novi dan.

Ptice su prestravljeno letjele ispred razigranih čimpanza, a oni se tome raduju i progone ih dalje. Poneki se među njima, razigran i neoprezan, otisne niz krošnju, ali ipak, u zadnji čas, spriječi pad, prihvativši se za ogranak. Malo zastane, kao da se sam sebi čudi, namršti se i iskesi zube, pa opet nastavi veranje kao da mu se ništa i nije dogodilo.

Stariji su, silazeći s krošnje, nakupili plodova i sočnih mladica, pa ih zadovoljno pokazuju jedan drugome. Spustivši se u orošenu travu, oni veselo zaklimaše glavama, kao da se pozdravljaju, i počeše slatko jesti svoj jutarnji obrok. Poneki među njima isceri lice ili ljutito odbaci neukusni plod, drugi se tome veselo nasmiju i za čas prestanu jesti, pokazujući rukama na svog rođaka, koji, ljutit i zbunjen, nespretno čupka travu oko sebe. Kad se smijeh i izrugivanje smire, oni opet spretno prihvaćaju plodove i još ih spretnije gutaju.

— O-o-h! — iznenada odjeknu povik straha s visoke krošnje. To je mladi čimpanza, koji se upravo spremao da skoči među svoje roditelje u travi opazio veliku zmiju, kako se nečujno prikrada grmu.

— O-o-h! — odazvaše se čimpanze sa svih strana na poznati zov, pa bezglavo pobjegoše prema najvišim krošnjama i hitrim prebacivanjem s krošnje na krošnju nestadoše u velikoj šumi, izbjegavši tako neželjeni susret sa zmijom — životinjom, koje se više od svega boje.

OPREZNO KRDO

Poslije dugog i napornog putovanja zastalo je krdo slonova na ravnici. Predvodnik je, kao i uvijek, oprezno razgledao okolicu, a izviđači i stražari, svaki na svom mjestu, brižljivo su i s puno odgovornosti čuvali krdo sivih gorostasa.

Većina se slonova odmarala na nogama, samo se manji broj bezbrižno izvalio na ravnicu i prpošio se po prašini, ostavljajući iza sebe široka udubljenja.

Mladi slonići obilaze slonice i, ne ispitujući mnogo, da li su im to prave majke, podižu glave i sisaju.

U tom velikom krdu snažnih životinja žive i sasvim mali pratioci — svijetlobijele ptičice, koje neumorno čiste slonove od dosadnih nametnika.

Jedan slon-skitalica, zaostao iza nekog krda i izgubljen u osami, pokušao je da se pridruži krdu, ali je ubrzo odustao od namjere, jer su ga budni stražari napali i izudarali, spriječivši mu na grub način da se pridruži njihovoj zajednici.

Sunce je sve jače grijalo, a slonovi su spretno svojim dugačkim ušima — pravim živim suncobranima — zaklanjali glavu od sunčevih zraka.

Predvodnik je krenuo naprijed. Sivo se krdo zatalasalo i poslušno pošlo za njim.

Kad su stigli na podnožje strme i šumovite planine, opet su zastali, da se odmore i nahrane. Nasrnuli su na šumu kao pravi proždrljivci i s lakoćom su otkidali ogranke, gutajući ih u slast. Usput su zamahivali otrgnutim ograncima goneći muhe — svoje nepodnosive neprijatelje.

Poslije prilično dugog odmora krenuli su uz strmu planinu. Predvodnik i još nekoliko snažnijih vodiča odredili su najkraći pravac, probijajući se kroz gustu šumu naprijed.

Surle su, potpomognute bijelim i snažnim kljovama, kao od šale otkidale ogranke i krčile prolaz, a pod snažnim stablastim nogama kršili su se suvarci i utirao put, ostavljajući vidan znak, da je ovuda prošlo sivo krdo.

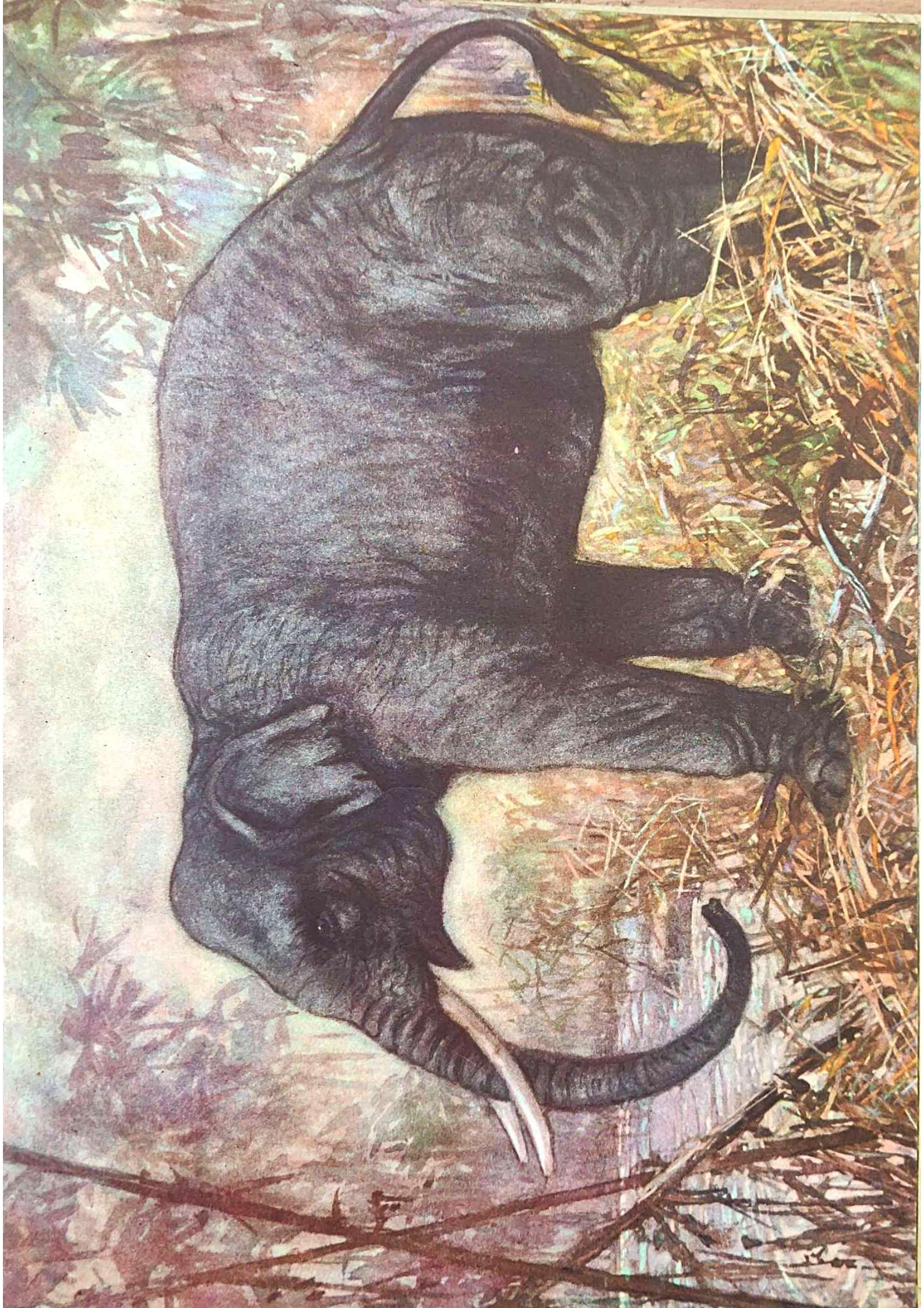

STRAŠNE DOBRIČINE

Vodenkonj je mirno ležao u vodi. Iz daljine je više sličio nekoj izvaljenoj kladi, koja jednim dijelom viri iz vode, nego živom vještom plivaču.

Sunce je pripeklo i on je, sit i osvježen vodom, bez ikakva napora, drijemao uz samu obalu. Glavu je zabacio unazad tako da su mu nosnice, oči i uši bile u istoj ravnini.

Disao je usporeno, pa se to i nije opažalo, ušima je neprestano osluškivao, da ga ne iznenadi nepoželjna posjeta, a oči je napola otvarao u određenim razmacima, ili kad bi čuo kakav sumnjiviji šum.

Kad se naodmarao, zatresao je glavom i s nekoliko zaveslaja svojim kratkim nogama, kojima su prsti spojeni plivaćom opnom, približio se obali i oprezno izvukao na vlažnu zemlju.

Za njim su se pokrenuli i drugi, pa se u času skupila prilična gomila neobičnih životinja, koje imaju konjsko ime i svinjski izgled.

Njihovo zdepasto i salom obloženo tijelo, oslonjeno na dosta kratke noge, prilično se teško i nespretno kretalo po raskvašenoj obali. Išli su sporo, okrećući se desno i lijevo. Neki su se bezbrižno spustili u prvu kaljužu, a drugi su dugačkim zubima uporno čupali korijenje iz zemlje i tako upotpunjavali svoj biljni ručak.

Opet su, kao po dogovoru, svi zaplivali i brzo prešli na otok, koji je bio mnogo pogodniji za odmaranje negoli nezaštićena obala. Izvalili su se jedan uz drugoga, izgubivši se u boji okoline.

Nedugo iza toga doletjelo je jato malih ptica. One su, bez ikakva ispitivanja i bojazni, sletjele na njihova slaninasta leđa, po kojima su kroz zaostali mulj gmizali crvi — dobar ručak za izgladnjelo jato!

Vodenkonji su zadovoljno iskretali leđa čas na jednu čas na drugu stranu, uživajući što ih male ptice tako brižno čiste.

Strašni po svom izgledu, a tako dobri prema malim pticama i ljuti samo onda, kad se brane od napadača, oni s punim pravom uz svoje ime zaslužuju i nadimak »strašne dobričine«.

ZASJEDA U VODI

Na pješčanoj obali, u dobro skrivenoj i skoro neprilaznoj uvali, krokodilova ženka bdije nad jajima ukopanim u pijesku. Izlazila je oprezno iz vode, osluškivala nad jajima i opet se vraćala u vodu. Ponavljalo se to desetak puta taj dan.

Kad je ispuzala zadnji put, trgla se i prislonila glavu uz sam pijesak. Ležala je tako bez znaka života osluškujući napeto svojim oštrim sluhom. I nije se prevarila: iz pijeska su se čuli potmuli glasovi, kojima su mladi krokodili, zarobljeni u čvrstim ljuskama jajeta, dozivali majku da ih oslobodi.

Snažnim pokretima glave razgrnula je zatrpana jaja i spretno je oštrim zubima raskinula kožaste ljuske iz kojih su, jedan za drugim, izlazili mladi krokodili.

Bez ikakva zadržavanja majka je krenula prema rijeci, a njeno brojno potomstvo — dvadeset mladih krokodila — pođoše za njom i zaplivaše u rijeku, kao da u njoj žive već godinama.

Stari krokodil nije se ni osvrnuo na taj doživljaj, iako je vidio ženku, kad se spustila s potomstvom u rijeku. On se odmarao poslije naporna lova u vodi, gdje je ovaj put ostao bez lovine. Opustio je izmoreno tijelo u vodu, a na površini vode ostavio je izronjenu glavu, toliko da može disati i gledati. Ležao je tako sat-dva i kad je osjetio, da mu se vratila snaga, išuljao se iz vode i opružio na pješčanom sprudu, pričinjavajući se kao da spava. Napeto je očekivao da se spusti jato ptica.

Ali ni tu nije bio bolje sreće.

Opet se vratio u vodu, zaplivavši snažno i okretno uz rijeku. Njegovo štitovima pokriveno tijelo snažno je sjeklo vodu, a repom je spretno kormanio. Pokušao je još jednom sreću pod vodom: na uši je navukao kožne zaliske, usne otvore čvrsto stisnuo i svom snagom podronio. Vratio se i ovaj put praznih ralja.

Približavalo se veče, a on je, gladan i razljućen, pištao i groktao po rijeci. Konačno se smirio uz obalu, otkrivši dobru zasjedu u vodi.

Goveda su, ožednjela i bezbrižna, prilazila rijeci. Čobani su razgledali okolicu, ali nisu mogli otkriti dobro skrivenog krokodila.

On se odjednom, kad to nitko nije očekivao, snažno bacio iz vode i u istom času dograbio strašnim raljama iznenađeno june, povukavši ga sa sobom pod vodu.

Voda se uzburkala i krvavi tragovi izbiše na površinu.

RIJEČI BEZ SMISLA

Iz mračne duplje izvirio je zdepast i savinut kljun, a zatim se izvukla pepeljasta papiga s crvenim repom. Oglasila se hrapavim glasom, izgovarajući nešto slično riječima, ali bez ikakva smisla.

Na njen glas trgoše se i ostale papige, pa se u času pojaviše na otvorima svojih gnijezda. Do nedavna mirna afrička šuma sva oživi od njihovih hrapavih dozivanja.

Kao po dogovoru one se izvukoše iz svojih gnijezda i zabodoše oštre kandže u koru i brzo ispuzaše na krošnju.

Tada su počele njihove nestašne igre: spuštale su se niz ogranke i opet vješto uspuzavale, a kad im je i to dosadilo, obuhvatiše tanke grančice savinutim kljunom i počeše se spretno okretati okolo naokolo kao dobro izvježbani vježbači. Grančice se zanjihaše i čitave krošnje uznemiriše od njihova vježbanja.

Uplašeni kukci napustiše cvjetove, a majmuni od radosti zaurlikaše što su glasnije mogli. Njihovo deranje obodri papige i one se još brže počeše okretati oko grančica, na kojima su oštrim rubovima kljunova urezivale duboke žljebove.

Pokreti su bivali sve sporiji i na izgledu razigranih i nestašnih papiga vidjela se premorenost, ali ni jedna nije htjela da prva prestane.

Majmuni se još glasnije javiše iz krošnji i njihov glas, ovaj put neobičan i snažan, uznemiri papige, pa one, opet kao po dogovoru, prekinuše igru i brzo uspuzaše svaka na svoje staro mjesto.

Odmarale su se nekoliko trenutaka, a zatim se oglasiše hrapavim glasovima, obraćajući se jedna drugoj i neprestano pokrećući kljunom i glavom, kao da se svađaju. Ali to nije bila svađa već dogovor: jato papiga poleti prema jednoj krošnji, koja je bila puna tvrdih sjemenki.

Još se zapravo nisu ni smirile na granama a već su oštrim kljunovima otvarale tvrde sjemenke i jele slatke plodove . . .

U ŽIVOJ TORBI

Čopor klokana odmarao se na ivici velikog travnjaka, koji je bio oivičen visokim grmacima. Razbačenih stražnjih dugačkih nogu i opružena debela repa ležali su bezbrižno poslije dobre i obilne paše.

S vremena na vrijeme samo bi se podigla po koja glava, skoro bez ikakva šuma, i na njoj bi uznemireno zastrigle velike uši, osluškujući na sve strane.

Jedna se ženka promeškoljila u travi i brižno pogledala prema svom trbuhu. U njemu se nešto pokrenulo: otvor se proširio i mala je glavica nestašno provirila iz toplog ležišta.

Mladunče je gledalo nemirnim očima, napinjući svu snagu da se izvuče iz žive torbe, u koju ga je majka strpala i privila uz sisu, dok je još bilo slijepo, nemoćno i nimalo slično svojim roditeljima.

A sada je ono već pravi klokan! I zato bi, valjda, htjelo iskočiti na prostrani travnjak. Već je izvuklo glavu i prednje kratke nožice, ali ga majka brzo odvrati od namjere i potisnu u živu torbu.

Pojedini su klokani ustali i bezbrižno izvodili svoje skokove, odupirući se samo stražnjim nogama i kormaneći čvrstim repom.

Iz nekih živih torbâ izvukli su se mladunci i spretno su preskakivali majke i visoke grmiće.

Odjednom tu bezbrižnu igru i spokojno odmaranje prekinu buka crnih lovaca, koji su se neprimjetno prišuljali i čekali pogodan čas za napad.

Majke su uznemireno skočile i brzo strpale mladunčad u žive torbe, pa nagnule u izbezumljeni bijeg, skačući odjednom i po desetak metara, čas na jednu, čas na drugu stranu, besciljno i zbunjeno, zatečene iznenadnim napadom i zabrinute za svoje mladunce.

A lovci, izvježbani u svom poslu, stežu oko njih živi obruč. Jedna se ženka, zaostala i opkoljena, opire i svim snagama nastoji da izbjegne opasnosti, ali svaki put, kud god se okrene, nailazi na zapreke i uzalud započinje, ko zna koji put, svoj bijeg.

Sva zapjenjena, ona na kraju odbaci u travu mladunče i poče još snažnije poskakivati prema velikim grmovima, okrećući se svaki čas prema mjestu, gdje je ostavila mlado.

Još je jednom snažno poskočila, a onda se, sva ogrezla u pjeni, srušila polumrtva u veliku travu s okrenutom glavom prema svom mladuncu.

NEČUJNA OPASNOST

Trska se zalelujala, a iz nje je oprezno provirila tigrova glava. U daljini se čuo topot — ispočetka nejasan i potmuo, a poslije sve jasniji i glasniji — to su gazele dolazile prema svom pojilu na rijeci.

Tigar se uznemirio i nečujno se povukao u visoki trstik.

Gazele su bezazleno prišle pojilu, spuštajući brzo glave u bistru vodu. Nijedna među njima nije opazila, kad se spretni tigar provijugao kroz trsku i nečujnim mačjim hodom prikrao u njihovu blizinu, čekajući na svoj trenutak. Prugama išarano krzno podrhtavalo je od uzbuđenja, a snažne čeljusti, okićene na rubovima oštrim zubima, bile su već poluotvorene. Ispružene šiljaste pandže utiskivale su se u zemlju. Leđa se izdigoše: tigar se spremao na svoj streloviti skok.

Odjednom, sve gazele, kao da im je netko u zadnji čas prišapnuo što im se sprema, munjevitom brzinom nagnuše u bijeg.

Skriveni prugasti krvolok uskoleba se za trenutak, a onda njegovo tijelo izroni iz visoke trske i u dosta visoku luku iskoči na čistinu. Jedva da se hitrim nogama dotakao zemlje, a ispruženo tijelo opet jurnu kroz zrak.

S nekoliko takvih dugih skokova, on je vješto presjekao put jednoj zbunjenoj gazeli. Ona se sva izgubila u strahu, pa nikako da odluči kojim bi pravcem pokušala bijeg.

Njezin progonitelj, navikao na takve susrete, nije ni trenutka oklijevao: snažno se odbacio prema izbezumljenoj gazeli i u času je, svu okrvavljenu i smrskane glave od silnog udarca šape, vukao ispod sebe prema gustom trstiku.

Ubrzo su na krvavi trag naišle oprezne lisice i lukavo se prikradale mjestu, gdje je tigar pojeo gazelu, nadajući se, da će i za njih nešto ostati, kad se nečujni lovac povuče dublje u grmlje na spavanje.

VEČERNJE IGRE

Predvečerje je okitilo južnoameričku prašumu raskošnim bojama: zatreperilo je rumenilom u ograncima, na širokim listovima i velikim cvjetovima, probilo se u modrušaste prostore ispod gorostasnih krošanja i čvrsto obavijenih povijuša.

Rijeka je mirno tekla, samo se iz nje katkad izbaci koja nestašna riba, voda se oko njena vitka tijela uzburka, a bezbroj kapljica pretvori u blistave dragulje raspršene iznad glatke, večernjim rumenilom pobakrene površine vode.

Veliki leptiri ubrzano traže skloništa i smirujući se na biljkama podižu uvis krila. Oko debelog i kvrgavog korijenja plaze kukci užurbano prema svojim skrovištima, svaki svojim pravcem, pokrećući suhe travke i ostavljajući po nakupinama crvotoka jasne tragove.

Neki cvjetovi sklapaju latice, a na listovima u debelim zasjencima već nastaju kapljice rose.

Sve se smiruje, samo kolibrići, nestašni i lepršavi, po veličini više kukci nego ptice, oblijeću velike cvjetove, kružeći oko njihovih lijepih latica i otvora okićenih zlatnim prašnicima i natopljenih neodoljivim mirisom cvjetnog soka.

Ti mali ptičji patuljci, okićeni raskošno obojenim i blistavim perjem, kao da nisu ni pomišljali na noć, koju je najavljivao svježi dašak s rijeke. Njihova su dugačka krila neumorno treperila i prelijevala se, obasjana večernjim rumenilom, u boje ljepše od boja smirenih leptirovih krila i otvorenih cvjetnih latica.

Nestašna igra malih kolibrića pretvarala se u veliki nemir i ustreptali večernji lijet. Letjeli su čas gore, čas dolje, čas naprijed, čas nazad — čudna su ta njihova krila! — to druge ptice ne mogu.

Sve jedan po jedan iz razigrane družine spušta se na cvjetne latice, dodiruje dugačkim jezikom cvjetni sok i ujedno lovi sitne kukce, obavljajući tako svoju večeru, a da se pri tom cvijet skoro i ne zatrese.

S prašnika su se osipala zlaćana i sićušna pelenova zrnca padajući na otvore tučkova i mlada se biljka razvijala u oplođenu cvijetu.

Kolibrići su neosjetno odletjeli dalje, puni nemira i radosti, a za njima su treperile raznobojne cvjetne latice, kao da ih pozdravljaju, sretne što su im oplođeni cvjetovi . . .

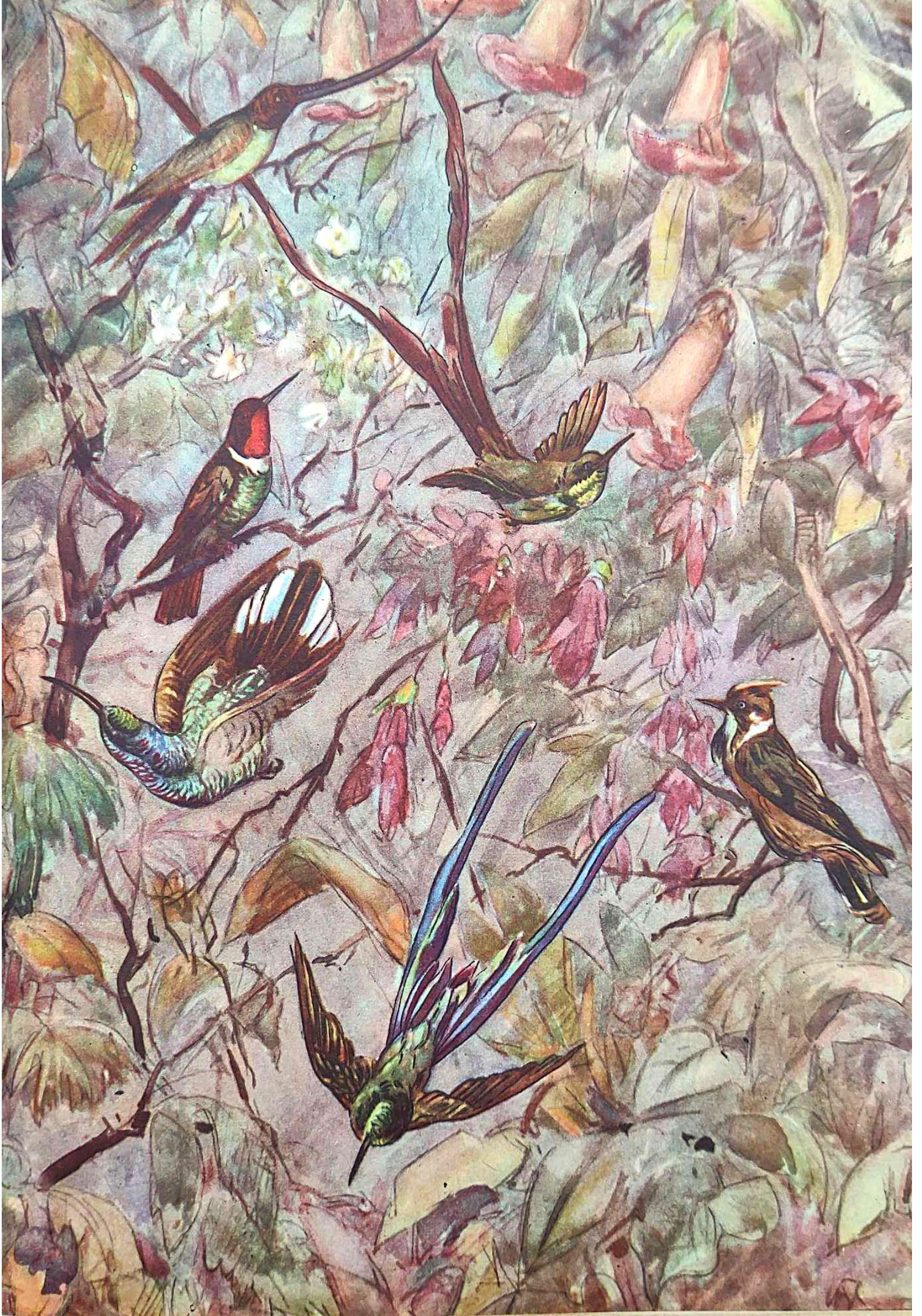

VJERNI STRAŽARI

Veliki čopor morževa odmarao se na stjenovitoj obali. Postavljeni stražari na rubovima njihovog prostranog odmarališta neprestano su kružili pogledima po snježnoj okolici ne bi li ugledali kakvu opasnost. Njihovi dugački i poput srpa savinuti zubi upozoravali su svakoga, da s njima nema šale. I brkovi na njušci davali su im posebnu ozbiljnost.

U određenim vremenskim razmacima stražari su se smjenjivali: nova je smjena nespretno plazila ususret stražarskim mjestima, a stari su ih stražari dočekivali s druželjubivim pogledom.

Oko vođe čopora bilo je najživlje: on je, bezbrižno izvaljen i oslonjene glave na dugačke zube, promatrao nespretnu igru mladunčadi, koja se, puna života, prebacivala i igrala. Ponekad bi samo mrzovoljniji stariji morž zatresao brkovima i zahvatio zubom poneko nestašnije mladunče, što ga ometa u odmoru i drijemanju.

Najmlađi su bili nerazdvojivi od svoje majke: oni su stalno izmjenjivali sisanje i igru.

Vođa je, poslije dužeg odmaranja, zapuzao prema moru. Njegovo zdepasto i okruglasto tijelo neprestano se i polagano kretalo naprijed. Peraje su mu pritom pružale vrlo malu pomoć.

Za njim se povedoše i svi ostali. Donedavno mirno odmaralište pretvori se za trenutak u nemirni pokret. Svi su se kretali, samo su stražari ostali nepomični na svojim mjestima.

Voda je snažno pljuskala, kako se koji morž bacio u nju. Morževi su spretno plivali: okretali su se čas lijevo, čas desno, iskakali iz vode snažnim pokretom tijela, a odmah iza toga duboko ronili, pokrećući se kroz vodu snažnim zamasima peraja. Voda je bila njihova prava domovina: u njoj nije bilo ni traga onoj nepokretnosti na kopnu.

Nekoliko zaostalih stražara častili su se na obali ulovljenim racima. Jedan je polupregriženi rak zadnjim snagama pokušao da izbjegne ponovni susret sa savinutim zubima. Morževi su u zadnjem trenutku osujetili tu namjeru, jurnuvši koliko mogu brže prema ranjenom raku. Zbog toga se izrodila svađa, u kojoj se pokazalo, da morževi imaju isto toliko ratobornosti koliko i druželjubivosti.

S obale se oprezno prikradao bijeli medvjed namjeravajući da ih iznenadi i njihovu svađu pretvori u svoju korist.

Ali uzalud! Morževi su ga navrijeme opazili i, pokazavši mu oštre zube, ubrzo nestali pod hladnom vodom.

BIJELI KRVOLOK

Oluje su udarale neopisivom snagom. Sante su praskale, a komadi leda pretvaraju se u sitni prah, koji vjetar uzvitlava i nosi širom na sve strane.

Već su sve bijele medvjedice legle u svoj ledeni brlog i zatrpane snijegom mirno čekaju, da okote mlade.

A medvjed je, prkoseći snažnim olujama i odupirući se velikoj studeni, lutao svojim zaleđenim zavičajem. Kad bi mu dojadilo skitanje po sklizavu ledu, spustio bi se sa sante u uzburkanu vodu i spretno zaplivao.

Krstario je okolo naokolo, sve gladniji i razdraženiji. Njegovo oštro oko nigdje u blizini nije opazilo ni morža, ni tuljana, pa čak ni lososa. Uzalud je osluškivao — jedino su mu se odazivali nemirni valovi i udarci pokrenutih santa. Pokušao je još jednom: izdigao se do polovine tijela iz vode, a zatim se prevrnu naglavce i pod vodom u času nestadoše bijeli dlakom obrasli tabani. Zaronio je duboko, ali uzalud — i ovaj put nije susreo tražene ribe.

Zaplivao je prema obali i dobro zaštićen među bjelkastim santama tražio je plijen.

Kad je poslije dugog traženja opazio morževe na jednoj santi, zatresao se sav od uzbuđenja i još se opreznije prikrao santi. Neopazice je doplivao do nje i spretno zaronio pod vodu.

Na santi je bilo sve mirno. Morževi ovaj put nisu bili dobri stražari — prevario ih je bijeli krvolok, koji je iznenada izvirio iz pukotine na santi. Nastalo je pravo smrtno prebacivanje i uzmicanje, ali je medvjed bio spretniji i jednom je moržu presjekao put. Morž se ustremio na svoga napadača, ali je bio suviše nespretan da se odupre spretnom i izvježbanom bijelom napadaču.

Uvjeren, da mu ne može pobjeći, medvjed se počeo igrati s nemoćnom žrtvom, a kad mu je i to dosadilo, krvoločno se bacio na izmučena morža i zagrizao ga snažnim zubima.

Krv se prolila po bijeloj santi, a medvjed je s užitkom jeo usmrćena morža.

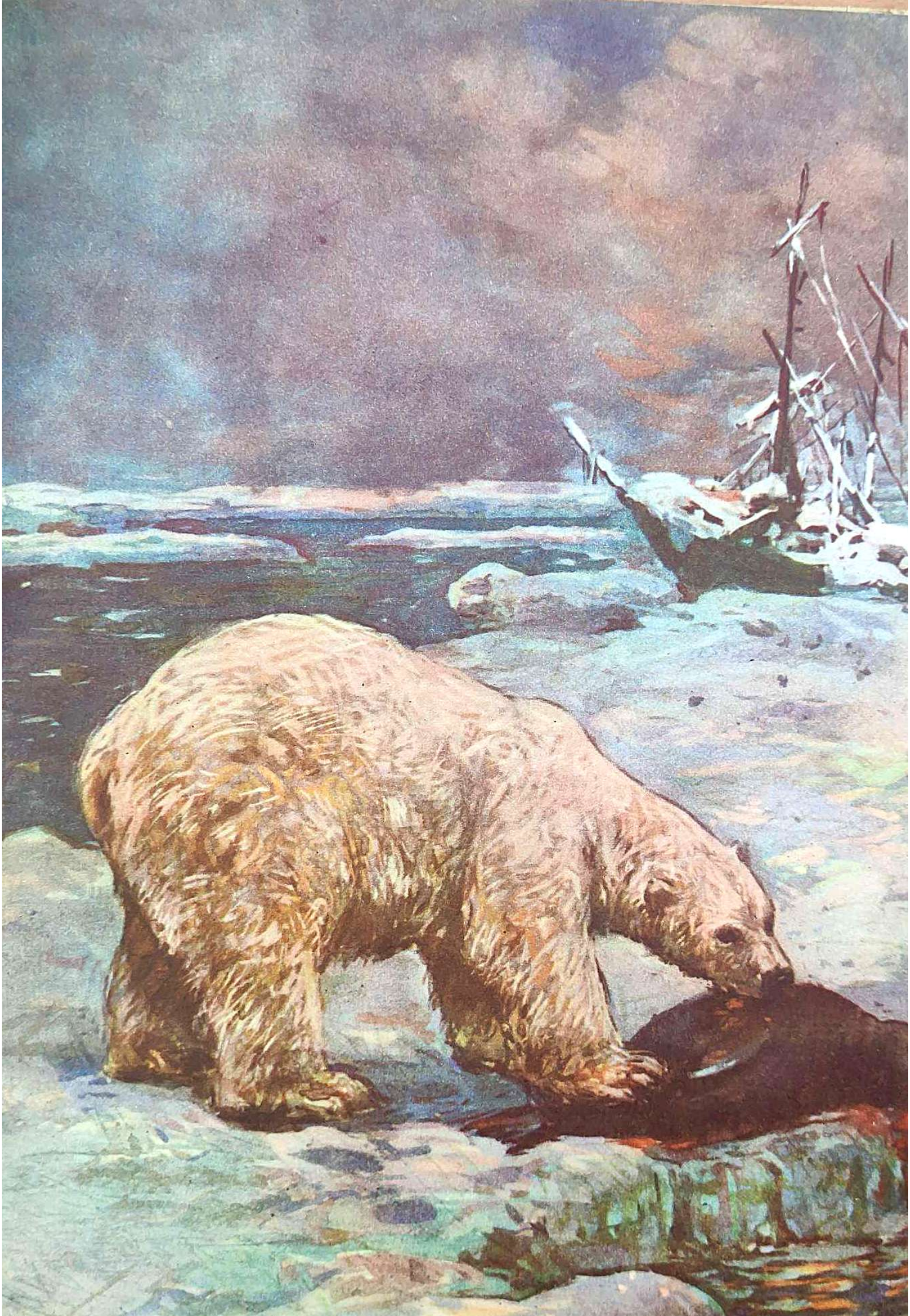

JATA NA SANTAMA

Na santama Južnog mora mirovala su jata bezbrojnih pingvina. Nepokretni i ispravljena tijela oni na prvi pogled i nisu sličili pticama, već nekim neobičnim izraslinama na jednoličnoj površini nepreglednih santa leda.

Slijepi mladi pingvinići pripijali su se uz svoje roditelje, koji ih brižno zaklanjaju od studena vjetra.

I tako satima miruju, kao da su se i sami zaledili i srasli s nepokretnim ledenim santama. Katkad se samo pokrene poneko malo i nerazvijeno krilo, ili se glava jedva primjetno makne.

U prvim redovima stoje najjači među njima, malo odvojeni od jata — to su stražari, koji motre na brodove i daju znak za uzmak, kad se njihovom području približi kakva opasnost.

Kad im dosadi ukočeno stajanje, stražari rasklope veslasta krila i tim znakom pokrenu čitavo jato, koje kao poslušna vojska tapka po ledu u raznim pravcima, ne narušavajući gotovo nikad svoj uobičajeni red. U tom pokretu, za koji je teško reći, je li nespretniji ili smješniji, pokreću se i odrasli i mladi, nedavno izvaljeni čučavci, koje roditelji više guraju negoli što se oni sami pokreću.

Nespretne i smiješne vježbe potraju duže vremena, iako je u njima sve jednolično: i pokret i raspored. U toj jednoličnosti samo se mijenja slika kolone prema svjetlijoj boji prednje i tamnijoj boji stražnje strane tijela. To izmjenjivanje boja jedina je raznolikost, koja se javlja u svakodnevnoj pingvinskoj vježbi.

Ali kad napuste sante i zarone u vodu, to više nisu sapeti stvorovi, koji se smiješno i nespretno kreću. S puno iznenađujuće vještine oni plivaju, rone i hvataju brze ribe. Njihove kratke noge, nespretne na santi, dolaze do punog izraza pri plivanju, a nerazvijena krila, na kopnu više smetnja negoli pomoć, u trenutku postaju nenadmašiva živa vesla.

Dok oni tako plivaju i love hranu, njihovi nemoćni mladunci strpljivo čekaju na santama, da im roditelji donesu hranu, a čim ojačaju, stariji ih strpljivo vježbaju vještini plivanja i lova.

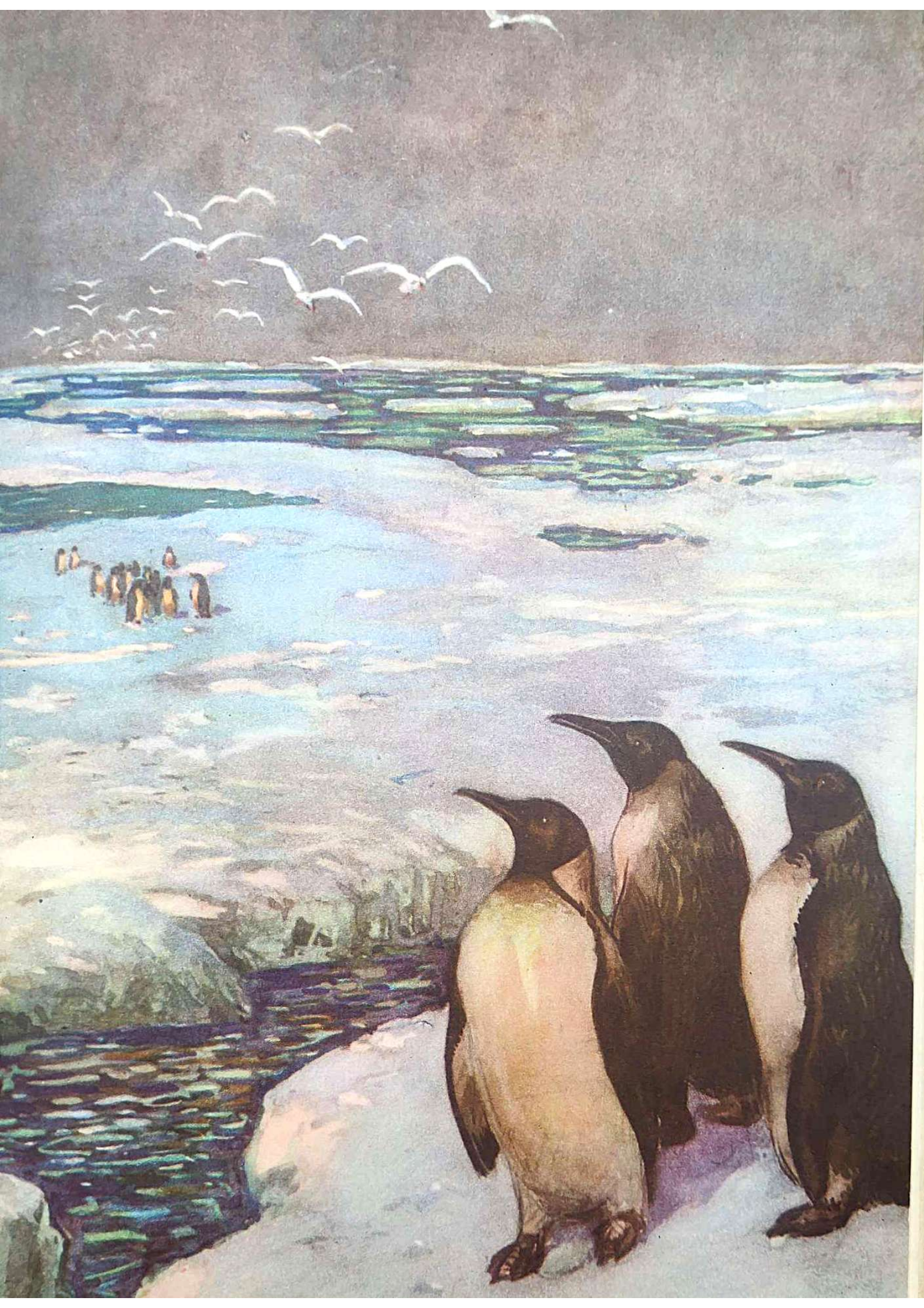

SADRŽAJ

Sukob na proplanku 4
Neobična zamka 6
Mimo običaja 8
Pustošna posjeta 10
I u snu budan 12
Prije dva stoljeća 14
Spasiteljice noge 16
Šarena varka 18
Sjena zaštitnik 20
Vrat čuvar 22
Neželjeni susret 24
Oprezno krdo 26
Strašne dobričine 28
Zasjeda u vodi 30
Riječi bez smisla 32
U živoj torbi 34
Nečujna opasnost 36
Večernje igre 38
Vjerni stražari 40
Bijeli krvolok 42
Jata na santama 44

Urednik
Grigor Vitez

Teh. urednik
Irislav Meštrović

Korektori
Mirjana Vaniček i *Danko Grlić*

*

Izdavačko knjižarsko poduzeće
Mladost
Zagreb, Ilica 30

mladost